

Sygn. akt III AUa 252/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 10 marca 2022 r. w S.

sprawy W. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do wypłaty emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 5 marca 2021 r., sygn. akt VI U 1748/19

oddala apelację.

	Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk	
--	----------------------------------	--

Sygn. akt III AUa 252/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 czerwca 2020 roku organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyznał ubezpieczonemu - W. R. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020r. poz. 53 ze zm., dalej jako: ustawa emerytalna), emeryturę od 1 maja 2020 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Jednocześnie organ rentowy zawiesił wypłatę tego świadczenia ze względu na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia i zasadę, że wypłacie podlega tylko jedno - wyższe lub wybrane przez uprawnionego świadczenie.

Ubezpieczony wniósł odwołanie od powyższej decyzji, domagając się wypłaty emerytury zwieszanej przez ZUS. Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie:

- art. 95 ust. 2 ustawy emerytalno - rentowej w zw. z art. 15a ustawy o emeryturach wojskowych w sytuacji, gdy przepis art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stanowi, że zasada wypłaty jednego świadczenia nie obowiązuje w przypadku ubezpieczonego,

- naruszenie konstytucyjnej zasady równości określonej w art. 32 Konstytucji RP, poprzez taką interpretację przepisu art. 95 ust. 2 ustawy emerytalno - rentowej w związku z art. 15a ustawy o emeryturach wojskowych, która pozwala wypłacać dwa świadczenia jedynie niektórym osobom w ramach jednej grupy emerytalnej, w niniejszym przypadku jedynie niektórym emerytom,

- art. 67 ust. 1 konstytucji RP, który wskazuje, że obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego, poprzez taką interpretację art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, która nakłada na obywatela obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, chociaż nie jest możliwe, aby wnoszone składki miały jakikolwiek wpływ na świadczenie emerytalne wnoszącego składki.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że pobiera emeryturę wojskową w maksymalnej i dopuszczalnej wysokości, tj. 75% podstawy wymiaru i dlatego nie mógł doliczyć stażu cywilnego do emerytury wojskowej. Wskazał, że nie może zgodzić się z tym, że 15 lat i 10 miesięcy pracy cywilnej i opłacania składek, w tym emerytalnych, nie ma wpływu na wysokość emerytury i nie ma możliwości dodatkowego świadczenia pomimo, że po reformie emerytalnej w 1999 roku zaczęła obowiązywać zasada, że wysokość emerytury zależy od kwoty zapłaconych składek. Zdaniem ubezpieczonego wstrzymanie wypłaty emerytury z ZUS jest sprzeczne z zasadami prawa oraz wykładnią, jakiej dokonał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2019 roku sygn. akt I UK 426/17.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego oddalenie. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie, organ rentowy wyjaśnił, że odwołujący posiada uprawnienia do emerytury wojskowej przyznanej na podstawie przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, wobec czego skarżoną decyzją organ przyznał odwołującemu emeryturę, ale wypłata świadczenia została zawieszona z uwagi na pobieranie przez odwołującego emerytury z Wojskowego Biura Emerytalnego. Organ rentowy wskazał zgodnie z art. 95 ustawy emerytalnej, w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego.

Wyrokiem z dnia 5 marca 2021 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

W. R. urodził się w dniu (...). Decyzją z dnia 25 marca 2002 roku Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w S. przyznał W. R. prawo do emerytury wojskowej. Przy ustalaniu prawa do emerytury wojskowej zaliczono służbę wojskową od 15 września 1972 roku do 28 lutego 2002 roku w wymiarze 29 lat. Emerytura wyniosła 75,00 % podstawy wymiaru.

Według stanu na dzień 3 czerwca 2019 roku emerytura wojskowa wynosiła 5.755,52 zł.

W okresie od 1 marca 2002 roku do 31 grudnia 2017 roku W. R. zatrudniony był w (...) w S..W dniu 17 maja 2019 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę.

Decyzją z dnia 14 czerwca 2019 roku – zaskarżoną w niniejszym postępowaniu - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział S. przyznał W. R. emeryturę od 1 maja 2019 roku, tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek. Wyliczona emerytura wyniosła 1.596,95 zł. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że emerytura zostaje zawieszona, ponieważ W. R. pobiera świadczenie przyznane przez inny organ rentowy. Z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia, może być wypłacane tylko jedno świadczenie wybrane przez ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie ubezpieczonego za nieuzasadnione podnosząc, że bezspornym w niniejszej sprawie było, że skarżący ma przyznane prawo do emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych oraz do emerytury wojskowej i pobiera emeryturę wojskową przyznaną przez WBE, która jest znacznie wyższa niż emerytura

przyznana przez ZUS. Sąd podniósł także, że poza sporem pozostawało i to, że ubezpieczony nie dokonał wyboru żadnego z tych świadczeń.

Sąd pierwszej instancji wskazał, iż zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 2020 r., poz. 586), w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w ustawie z prawem do emerytury lub renty albo do uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Z kolei według art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U z 2020r., poz. 53 ze zm.), w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Ponadto Sąd podkreślił, że stosownie do art. 95 ust. 2 powyższej ustawy, przepis ust. 1 stosuje się również z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art.18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

W świetle przywołanych powyżej przepisów, Sąd Okręgowy wskazał, że zasadą jest wypłacanie jednego świadczenia.

Sąd pierwszej instancji zauważył, że kwestie związane ze zbiegiem prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowego, były przedmiotem licznych wypowiedzi judykatury. Jednoznaczne stanowisko w omawianej kwestii wyraził m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 8.05.2012 r., II UK 237/11 (OSNP 2013, nr 7-8, poz. 91), w którym wprost wskazano, że zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń - art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej jest oczywista i dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Sąd wskazał, że także w wyroku z 24.05.2012 r., II UK 261/11 (LEX nr 1227967) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że ubezpieczony uprawniony do świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i pobierający to świadczenie nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia i prawo to zostało mu przyznane. Analogicznie również w wyroku z 4.12.2013 r., II UK 223/13 Sąd Najwyższy argumentował, iż prawo do otrzymywania jednego świadczenia wynika wprost z przepisów. Zarówno art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak i analogiczny art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym wojskowych wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia.

Sąd meriti zauważył, że analogiczne stanowisko prezentowane jest w orzecznictwie Sądów Apelacyjnych (vide: wyrok SA w Szczecinie z 21 marca 2019 roku, sygn. akt III AUa 909/16 czy wyrok SA w Szczecinie z 24 kwietnia 2020 roku, sygn. akt III AUa 626/19).

Sąd Okręgowy wskazał również, iż tzw. „zasada jednego świadczenia” stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka i nie jest sprzeczna z zasadą równości wyrażoną w art. 32 Konstytucji RP (wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2012 r., I UK 390/11, OSNP rok 2013, nr 9-10, poz. 114). Zasada solidaryzmu, będąca istotną cechą ubezpieczeń społecznych, oznacza bowiem urzeczywistnienie idei samopomocy społecznej poprzez udzielanie świadczeń osobom znajdującym się w potrzebie, z funduszu wypracowanego wspólnym wysiłkiem ubezpieczonych. Zasada solidaryzmu społecznego i potrzeba zapewnienia minimum wysokości świadczenia implikuje zatem przesunięcie części środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nawet w kierunku tych ubezpieczonych, których udział w jego tworzeniu był niewielki lub krótkotrwały (tak Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 18 listopada 2008 r., P 47/07, OTK-A rok 2008, nr 9, poz. 156).

Sąd pierwszej instancji podniósł, że w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 roku sygn. akt I UK 426/17, które przywołał odwołujący w uzasadnieniu odwołania - jako stanowisko na poparcie swoich racji – Sąd Najwyższy analizował sytuację żołnierzy zawodowych powołanych do służby wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 roku oraz tych, którzy podjęli służbę po dniu 1 stycznia 1999 roku, zgodnie z rozróżnieniem dokonany przez ustawodawcę na tle przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, w kontekście ich uprawnień emerytalnych oraz przez pryzmat zachowania konstytucyjnej zasady równości wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

Wskazano nadto, przepisy ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, dla potrzeb wyliczania wysokości emerytury, specyfikują trzy kategorie żołnierzy zawodowych:

1. żołnierzy, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 roku; w tym przypadku dolicza się do podstawy wymiaru okresy składkowe i nieskładkowe w rozumieniu ustawy emerytalnej, poprzedzające służbę (art. 16 ust. 1 w zw. z art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy; tak ustalona emerytura podlega (na wiosek) zwiększeniu - w wyniku doliczenia okresów przypadających po zwolnieniu ze służby - o 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok zatrudnienia przed dniem 1 stycznia 1999 r. w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy oraz za każdy rok okresów opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub za okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia - pod warunkiem, że emerytura ta wynosi mniej niż 75% podstawy jej wymiaru i emeryt ukończył 50/55 lat życia albo stał się inwalidą (art. 14 ust. 1-4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych).
2. żołnierze przyjęci po raz pierwszy do służby po 1 stycznia 1999 r.; prawo i wysokość emerytury uzależnia się wyłącznie od okresów służby wojskowej, co wynika z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i wzrasta na zasadach określonych w art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 2-5 (wyłącznie lata służby).
3. żołnierze przyjęci po raz pierwszy do służby po dniu 31 grudnia 2012 r.; prawo i wysokość emerytury uzależnia się wyłącznie od okresów służby wojskowej - art. 18e w zw. z art. 18b.

Sąd Okręgowy zauważył, że podsumowując powyższe Sąd Najwyższy uznał, że żołnierz, który pozostawał w służbie przed 2 stycznia 1999 r., może – w świadczeniu wojskowym - korzystać z „cywilnej” wysługi emerytalnej, natomiast przyjęty do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. nie ma takiego uprawnienia. Z drugiej strony, odpowiednio długa służba i wzrosty emerytury z tytułu szczególnych właściwości służby (art. 15 ust. 2 i 3) lub z tytułu inwalidztwa wojskowego (art. 15 ust. 4), przy spłaszczeniu podstawy wymiaru emerytury wojskowej do maksymalnie 75 % (art. 18 ust. 1) powodują, że cywilne okresy ubezpieczenia w ogóle nie wpływają na zwiększenie wartości świadczenia mundurowego. W takim przypadku emeryt wojskowy, niezależnie od swojej woli, nie ma prawnej możliwości skonsumowania żadnego cywilnego okresu ubezpieczenia w wojskowej emeryturze. W kontekście przywołanych przepisów, Sąd Najwyższy wskazał, że uzasadnione jest prawo do pobierania dwóch emerytur wypracowanych niezależnie od siebie, gdy obliczenie emerytury wojskowej odbyło się z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej. Wskazał, że o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu cywilnego stażu emerytalnego. Sąd Najwyższy wskazał, że wspólnym mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa, niepozwalające na wykorzystanie stażu cywilnego w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego co oznacza, że gdy emeryt wojskowy, po zwolnieniu ze służby wojskowej nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75 %, to nie istnieje prawne uzasadnienie do dwóch świadczeń. Sąd Najwyższy w tym rozstrzygnięciu wprost stwierdził: O zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej (art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1076).

Sąd meriti podkreślił, że pomimo treści powyższego, incydentalnego stanowiska Sądu Najwyższego, Sąd Okręgowy miał na względzie, iż orzecznictwo sądów powszechnych konsekwentnie egzekwuje zasadę pobierania jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego, wywodząc ją z art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin oraz art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach. Sąd wskazał, że w orzecznictwie - o czym była mowa już wyżej - od lat utrwalony jest pogląd, w myśl którego w polskim systemie zabezpieczenia społecznego zasadą jest wypłata jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez ubezpieczonego), jeżeli ma miejsce szeroko rozumiany zbieg prawa do różnych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8.05.2012 r., II UK 237/11; z 4.12.2013 r., II UK 223/13, czy wyrok tego Sądu z 18.04.2018 r., II UK 62/17; www.sn.pl).

Sąd pierwszej instancji zauważył, że dylematów prawnych we wspomnianej kwestii nie miał również Trybunał Konstytucyjny w sprawie SK 30/17, w której Trybunałowi w skardze konstytucyjnej z 21.07.2016 r. przedstawiono do zbadania zagadnienie zgodności art. 95 ust. 2 w związku z art. 95 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) w zakresie, w jakim wyłącza możliwość pobierania świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych i z systemu powszechnego przez osoby, które pełniły zawodową służbę wojskową przed 1 stycznia 1999 r. oraz miały ustalone prawo do świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych przed 1 października 2003 r., z art. 2 w związku z art. 67 ust. 1 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny umarzając postępowanie postanowieniem z 20.02.2019 r. uznał, że zarzuty dotyczyły sposobu ustalenia wysokości wypłacanego świadczenia emerytalnego i nie miały bezpośredniego związku z treścią regulacji ustawowej zakwestionowanej przez skarżącego. Niemniej w uzasadnieniu orzeczenia Trybunał szczegółowo przedstawił swoje stanowisko prawne. Trybunał uznał wówczas za niewątpliwą zasadę wypłaty tylko jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Wskazał, że tę zasadę stosuje się również w wypadku zbiegu u jednej osoby prawa do renty rodzinnej z prawem do zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego. Trybunał przypomniał, że w polskim systemie ubezpieczenia społecznego brak zasady bezwzględnej wzajemności składki i prawa do świadczenia, zwłaszcza w wypadku osób uprawnionych do świadczenia także w ramach systemu tzw. zdefiniowanego świadczenia. Wyjaśniał: w polskim systemie ubezpieczenia społecznego zasada wzajemności składki i prawa do świadczenia nigdy nie była pojmowana w sposób absolutny (...). Absolutyzowanie zasady ekwiwalentności prowadziłyby do zachwiania ogólnej logiki systemu ubezpieczeń społecznych, który wynika nie tylko z zasady wzajemności składki i świadczeń, ale również z zasady solidarności międzypokoleniowej (...) czy szerzej: solidaryzmu społecznego (...) oraz powszechności i względnej jednolitości kryteriów przyznawania świadczeń i określania ich wysokości (...). Brak prostej zależności między prawem do świadczeń i ich wysokością a okresem opłacania i rozmiarem składki nie zawsze więc oznacza niekonstytucyjność konkretnej regulacji (...) - wyrok z 27 stycznia 2010 r., sygn. SK 41/O7, OTK ZU nr 1/A/2010, poz. 5. Trybunał zwrócił też uwagę na to, że sformułowane przez skarżącego żądanie orzeczenia niekonstytucyjności art. 95 ust. 2 w związku z art. 95 ust. 1 ustawy o FUS w zakresie, w jakim różnicuje sytuację prawną żołnierzy, którzy pozostawali w służbie przed 2 stycznia 1999 r., i żołnierzy, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r., zmierza w istocie do tego, aby obu grupom żołnierzy przyznać możliwość jednoczesnego pobierania emerytury wojskowej i emerytury z FUS. Wyjaśnił, że ustawodawca ukształtował zupełnie inne zasady ustalania wysokości emerytury wojskowej w obu wypadkach, czego skarżący nie uwzględnił w swoich wywodach. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu, emerytura wojskowa żołnierzy pozostających na służbie przed 2 stycznia 1999 r. jest ustalana z uwzględnieniem okresów składkowych i nieskładkowych poprzedzających służbę. Do ich wysługi emerytalnej dolicza się też okresy zatrudnienia przypadające przed 1 stycznia 1999 r. i okresy opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne po 31 grudnia 1998 r. - art. 14 ww. ustawy. Wysokość ich emerytury wojskowej uwzględnia zatem również okresy zatrudnienia w sektorze cywilnym. Jednak wobec pobierania emerytury wojskowej zawiesza im się wypłatę emerytury z FUS na podstawie art. 95 ust. 2 ustawy o FUS. Natomiast podczas ustalania wysokości emerytury wojskowej żołnierzy powołanych do służby po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r. nie uwzględnia się okresów składkowych i nieskładkowych. Zgodnie z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu, ich emerytura wzrasta według zasad ustalonych w art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 1a-5 ustawy o zaopatrzeniu. W tym wypadku nie mają zaś zastosowania ani art. 15 ust. 1 pkt 2-4, ani art. 14 ww. ustawy. Jednocześnie wobec nieuwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych podczas ustalania wysokości ich emerytury wojskowej, żołnierze powołani do służby po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r. mogą - stosownie do art. 95 ust. 2 ustawy o FUS - pobierać jednocześnie emeryturę z FUS na zasadach i w

zakresie określonych w ustawie o FUS. W myśl art. 5 ust. 2a ustawy o FUS, okresów czynnej służby wojskowej nie uwzględnia się wówczas podczas ustalania prawa do emerytury i obliczaniu jej wysokości, skoro z ich tytułu mają oni ustalone prawo do świadczenia emerytalnego ustalonego na podstawie przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy. Trybunał dalej wywiódł: Data wskazana przez skarżącego jako kryterium różnicowania (tj. 1 stycznia 1999 r.) nie jest przypadkowa. Jest to data wejścia w życie ustawy o FUS. Celem ustawodawcy było stworzenie powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych, który miał obejmować także żołnierzy zawodowych. Przed reformą wskazana grupa zawodowa była objęta systemem tzw. zdefiniowanego świadczenia. Od 1 stycznia 1999 r. do 30 września 2003 r. prawo do emerytury z zaopatrzenia emerytalnego zachowali żołnierze, którzy wstąpili do służby przed 2 stycznia 1999 r. Z kolei osoby, które objęły służbę po 1 stycznia 1999 r., miały nabywać prawo do świadczeń emerytalnych na zasadach obowiązujących w ramach systemu powszechnego. Sytuacja ta zmieniła się w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 166, poz. 1609), na mocy której do ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy został dodany art. 15a. Przy okazji tej nowelizacji rozbudowano również art. 95 ust. 2 ustawy o FUS, m.in. wprowadzając w odniesieniu do żołnierzy, którzy uzyskują prawo do emerytury wojskowej na zasadach określonych w art. 15a EmŻoInU, wyjątek od zasady braku możliwości wypłaty jednocześnie dwóch świadczeń (emerytury wojskowej i emerytury z FUS). Dalej Sąd - odnośnie zarzutu odwołania dotyczącego naruszenia zasady równości określonej w art. 32 konstytucji RP – podkreślił, że w dotychczasowym orzecznictwie Trybunał wskazywał już, że „różne traktowanie świadczeniobiorców, którzy nie mają wspólnej cechy relewantnej, nie narusza (...) zasady równości, a nawet nie pozwala na analizowanie ich sytuacji jako podobnej z punktu widzenia tej zasady” (wyrok z 24 lipca 2014 r., sygn. SK 53/13, OTK ZU nr 7/A/2014, poz. 77). Jednocześnie, rozpatrując zarzut naruszenia zasady równości sformułowany w stosunku do przepisów przewidujących odmienne traktowanie żołnierzy w zakresie prawa do emerytury ze względu na datę rozpoczęcia zawodowej służby wojskowej, Trybunał uznał, że „cechą istotną z punktu widzenia badanej regulacji nie jest jednak to, że porównywane grupy osób odbywały służbę wojskową, lecz to, że objęte były w okresie odbywania tej służby różnymi systemami emerytalnymi” (tamże). Ponadto podniósł, że również Europejski Trybunał Praw Człowieka w decyzjach z dnia 11 grudnia 2018 r., nr 39247/1 (LEX nr 2626955) i nr 41178/12 (LEX nr 2627060) uznał uprawnienie Państwa Członkowskiego do samodzielnego kształtowania systemu zabezpieczenia społecznego, w tym wprowadzenia zasady wypłaty jednego świadczenia, w myśl której, skarżącemu nie można było przyznać jednocześnie dwóch świadczeń, nie znajdując przy tym podstaw do ingerencji w obowiązujące prawo krajowe w tym zakresie.

Podsumowując, Sąd Okręgowy uznał, że prawo do otrzymywania jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego jest trwale usankcjonowane. Zarówno art. 95 ustawy emerytalnej, jak i analogiczny art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym wojskowych wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury wojskowej nie może jednocześnie pobierać emerytury z powszechnego systemu emerytalnego, mimo że spełnił warunki do jej nabycia, i odwrotnie. Sąd meriti uznał, że skoro zatem, wysokość przyznanej ubezpieczonemu emerytury wojskowej okazała się wyższa od emerytury z powszechnego systemu emerytalnego, to prawidłowo organ emerytalny odmówił podjęcia wypłaty przyznanej ubezpieczonemu emerytury z FUS.

Mając na względzie powyższe Sąd pierwszej instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego, o czym orzekł jak w sentencji wyroku

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się ubezpieczony zaskarżając je w całości i zarzucając mu:

„1. naruszenie prawa materialnego art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, który stanowi, że zasada wypłaty jednego świadczenia nie obowiązuje w przypadku, gdy wojskowe świadczenie emerytalne zostało obliczone według zasad określonych w art. 15 a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych a nie, że zostało przyznane na podstawie art.15 a tejże ustawy, poprzez błędną jego wykładnię i błędne zastosowanie w niniejszej sprawie. Błędne jest zatem uznanie przez Sąd pierwszej instancji iż art. 95 ust 2 ustawy emerytalnej w związku z art.15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych nie znajduje zastosowania do powoda ponieważ został powołany do służby wojskowej przed 1 stycznia 1999 r. Powód nie musi być zatem osobą powołaną do służby wojskowej po dniu 1 stycznia 1999r.

2. naruszenie wyrażonej w art. 32 Konstytucji zasady równości wobec prawa poprzez zawieszenie prawa do wypłaty świadczenia;
3. naruszenie art. 67 ust. 1 Konstytucji, który stanowi iż obywatel ma prawo do zabezpieczenia emerytalnego po osiągnięciu wieku emerytalnego;
4. niewyjaśnienie wszystkich okoliczności w sprawie tj. w zakresie nieuwzględnienia okoliczności z ustalenia stanu faktycznego, iż do naliczenia wysokości świadczenia emerytalnego wojskowego nie było możliwości doliczenia okresu pracy z okresu cywilnego co spowodowałoby zwiększenie wysokości pobieranego świadczenia. Powód pełnił służbę wojskową od 15 września 1972 roku do 28 lutego 2002 roku i z tego tytułu otrzymał maksymalną możliwą emeryturę wojskową tj. 75 % podstawy wymiaru z tytułu 29 lat wysługi emerytalnej;
5. dowolną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie pomimo rozbieżności w orzecznictwie,
6. niewyjaśnienie istoty sprawy poprzez brak wszechstronnego rozważenia i oceny zastosowania art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Podnosząc powyższe zarzuty apelujący wniósł o uchylenie wyroku w całości ewentualnie o zmianę w całości poprzez podjęcie zawieszono postępowania i nakazanie wypłaty świadczenia zawieszono, a w przypadku uznania jego stanowiska o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu apelujący podniósł, że w jego ocenie staż emerytalny cywilny winien mieć wpływ bądź na wypłatę świadczenia, bądź winien być włączony do obliczeń w ten sposób, aby wpływać na wysokość emerytury. Jednakże w jego przypadku, ze względu, że pobiera emeryturę wojskową w maksymalnej wysokości, czyli 75 % podstawy wymiaru stażu, nie został mu doliczony do tej emerytury staż cywilny. Ubezpieczony nadto podniósł, że nie może zaakceptować, że pomimo odprowadzonych składek na powszechne ubezpieczenia społeczne w wysokości 334561,60 zł, świadczenie nie zostanie mu wypłacone.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy, w pełni aprobując ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Okręgowego, wniósł o oddalenie apelacji w całości.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja ubezpieczonego W. R. nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w pełni podzielił i przyjął jako własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jak również rozważania prawne skłaniające tenże Sąd do oddalenia odwołania od zaskarżonej decyzji, nie znajdując przy tym podstaw do uznania słuszności apelacji stanowiącej jedynie polemikę z prawidłowymi i wnikliwie uzasadnionymi motywami zapadłego orzeczenia.

W pierwszej kolejności, dokonując rozważań w zakresie zarzutów naruszenia prawa procesowego, Sąd Apelacyjny wskazuje, iż o ile skarżący podniósł naruszenia, to jednak próżno szukać w treści uzasadnienia argumentów do zmiany w kierunku postulowanym przez apelującego. Analizowane zarzuty apelującego należało uznać za sformułowany w sposób oczywiście nieodpowiadający wymogom procesowym. W istocie rzeczy poprzestano bowiem na głośnym ogólnym zaprzeczeniu oceny dotychczasowych poglądów doktryny i orzecznictwa, które zostały przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, bez poddania ich krytycznej analizie z punktu widzenia zasad logiki, spójności oraz doświadczenia życiowego. Polemika Sądu odwoławczego z tym stanowiskiem jest w istocie niemożliwa, z jednej strony ubezpieczony nie podaje jakiegokolwiek argumentacji, a z drugiej nie wskazuje Sądowi, z jakich przyczyn incydentalne orzeczenie Sądu Najwyższego winno być uznane za właściwe i obligujące Sąd Apelacyjny do jego uwzględnienia.

W tym miejscu wskazać należy, że z analizy treści uzasadnienia oraz podniesionych przez ubezpieczonego zarzutów, w tym tego ostatniego, wynika, że apelujący nie podzielił subsumcji dokonanych ustaleń faktycznych do obowiązującego

stanu prawnego uznając, że jego sytuacja emerytalna nie mieści się w dyspozycji art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ubezpieczony podniósł, że w stosunku do niego nie powinna mieć zastosowania zasada wypłaty jednego świadczenia, pomimo, że został powołany do służby wojskowej przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Wskazując, że w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowiącej o wyjątku od tej zasady jest mowa o tym, że nie obowiązuje ona w przypadku gdy wojskowe świadczenie emerytalne zostało obliczone według zasad określonych w art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, a nie przyznane na tej podstawie. W ocenie ubezpieczonego, aby móc skorzystać z tego wyjątku, nie musiał on spełniać kryterium podmiotowego określonego w art. 15a tejże ustawy, czyli być osobą powołaną do służby wojskowej po dniu 1 stycznia 1999 r.

Należy zatem zaakcentować, że spór w sprawie sprowadza się do kwestii czy organ rentowy na podstawie art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, prawidłowo zawiesił wypłatę emerytury z powszechnego systemu emerytalnego, a to wobec zbiegu prawa do świadczeń i ustalenia, że wypłacana dotychczas ubezpieczonemu emerytura wojskowa jest wyższa od tej przyznanej w systemie powszechnym, czy też zastosować wobec ubezpieczonego wyjątek od zasady jednego świadczenia i wypłacać zarówno emeryturę wojskową, jak i świadczenie emerytalne z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Przy tym, jak prawidłowo ustalił Sąd pierwszej instancji, ubezpieczony bezspornie nabył prawo do niezależnych od siebie świadczeń.

Istotnym jest, że problem zbiegu prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowego został uregulowany zarówno w art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak i w art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, przy czym w kontekście przywołanych wyżej przepisów fundamentalne znaczenie ma również przepis art. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w szczególności ustęp 2 wyznaczający zakres podmiotowy ustawy.

Zważywszy na zarzut apelującego dotyczący naruszenia prawa materialnego, zaakcentować należy, że z brzmienia art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej wynika wprost, że reguluje on kwestię zbiegu „prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2” (czyli m.in. żołnierzy zawodowych). Jednoznaczne stanowisko w omawianej kwestii wyraził Sąd Najwyższy, który w składzie 7 sędziów podjął w dniu 15 grudnia 2021 roku uchwałę, w której stwierdził, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75 % podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu, których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin). Stanowisko to jest zgodne z tym, na którym Sąd pierwszej instancji oparł swoje rozstrzygnięcie, a więc utrwalonym w orzecznictwie powszechnym poglądem, że zasadą jest wypłata jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez ubezpieczonego), jeżeli ma miejsce zbieg prawa do różnych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego.

Sąd Apelacyjny pragnie zaakcentować, że także pogląd doktryny pozostaje w tym względzie zasadniczo jednoznaczny, prezentuje bowiem stanowisko, zgodnie z którym modyfikacja reguły wykluczania się emerytur z obu systemów prawnych dotyczy tylko żołnierzy, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 roku. W ich przypadku wprowadzono zasadę łączenia prawa do emerytury mundurowej z prawem do emerytury z ubezpieczenia społecznego, co wynika pośrednio z art. 18 ust. 3 ustawy o zabezpieczeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin i art. 87 ust. 5a i art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej (tak: K. Antonów, M. Bartnicki, B. Suchacki, Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, wydawnictwo ABC, 2009 rok, wyd. III).

Zaakcentować należy również, że regułą wyrażoną w art. 95 ust. 1 jest, iż zbieg prawa do kilku świadczeń określonych w ustawie rodzi dla organu rentowego obowiązek wypłaty tylko jednego - wyższego - świadczenia. Zainteresowanemu przysługuje jednak wybór: jeżeli zażąda wypłaty niższego świadczenia, żądanie będzie musiało zostać uwzględnione. Jeśli zainteresowany nie złoży żadnego oświadczenia w tej kwestii, organ rentowy kontynuuje wypłatę świadczenia wyższego.

W odpowiedzi zaś na stanowisko ubezpieczonego, że zaskarżona decyzja powoduje naruszenie zasady równości rozumianej jako nakazu jednakowego traktowania świadczeniobiorców charakteryzujących się jednakową cechą istotną (art. 67 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP) podkreślić trzeba, że apelujący nie wskazał jakie cechy wspólne charakteryzują świadczeniobiorców, do których on należy i które przemawiałby za naruszeniem zasady równości w jego przypadku. Natomiast w sprawie na pewno należy mieć na uwadze, że ubezpieczony, który po otrzymaniu emerytury wojskowej podjął zatrudnienie „cywilne” i z tego tytułu podlegał pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu nie został wprowadzony w błąd czy też zaskoczony przez prawodawcę skoro zarówno przepis art. 95 ustawy emerytalnej (i wcześniej obowiązującej ustawy emerytalnej z 1982 r. – art. 69), jak i przepis art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej już wówczas obowiązywały i regulowały jego sytuację.

Ponadto również Europejski Trybunał Praw Człowieka w decyzjach z dnia 11 grudnia 2018 r., nr 39247/1 (LEX nr 2626955) i nr 41178/12 (LEX nr 2627060) uznał uprawnienie Państwa Członkowskiego do samodzielnego kształtowania systemu zabezpieczenia społecznego, w tym wprowadzenia zasady wypłaty jednego świadczenia, w myśl której, skarżącemu nie można było przyznać jednocześnie dwóch świadczeń, nie znajdując przy tym podstaw do ingerencji w obowiązujące prawo krajowe w tym zakresie.

W opozycji zaś do przywołanego przez ubezpieczonego orzeczenia Sądu Najwyższego z 24.01.2019 r. I UK 426/17 należy apelującemu wskazać, iż Sąd odwoławczy mając w polu widzenia utrwalone orzecznictwo sądów powszechnych, dalej konsekwentnie uznaje za trafne i słuszne pobieranie jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego, wywodząc ją z art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin oraz art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach.

Ze względu na wyrażone przez ubezpieczonego poczucie krzywdy, trzeba również zaznaczyć że system ubezpieczeń społecznych nie jest systemem ekwiwalentnym i nie zawsze można oczekiwać, że środki wniesione do systemu zostaną nam zrekompensowane w formie świadczenia, czy też innej. System ten został skonstruowany w oparciu o zasadę solidarności społecznej i jako taki z definicji zakłada, że niektóre środki wpłacane przez uczestników systemu, będą konsumowane przez innych.

Skoro w zaskarżonej decyzji z dnia 14 czerwca 2019 r. wysokość przyznanej ubezpieczonemu emerytury z powszechnego systemu emerytalnego wynosiła 1596,95 zł, a wypłacanej emerytury wojskowej według stanu na dzień 3 czerwca 2019 r. – 5755,52 zł, to prawidłowo organ rentowy na podstawie art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwiesił wpłatę przyznanego ubezpieczonemu świadczenia emerytalnego.

Z powyższych względów na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk